

Motion till riksdagen

1986/87:Jo221

Arne Andersson i Ljung m. fl. (m)

Renskötseln

Renskötseln är en nödvändig del av den samiska kulturen. Samernas urgamla rättigheter att nyttja renbetesmarkerna får inte urholkas. Genom olyckan i Tjernobyli har rennäringen kommit i en svår situation. Köpmotstånd och saluförbud för renkött på grund av befarade hälsorisker är ett resultat av olyckan.

Stora insatser måste göras för att återge människor förtroende för renköttet. Om så inte sker hotar hela den samiska kulturen att gå under.

Åtgärder för lägre cesiumhalt i renkött

Regeringen beslöt i juni 1986 att ersättning får lämnas till bl. a. renskötselföretag för merkostnader och inkomstförluster till följd av åtgärder för att mildra effekterna av Tjernobyliolyckan.

Lantbruksstyrelsen som fick i uppdrag att meddela ytterligare föreskrifter om ersättning tillsatte under sommaren en arbetsgrupp, renradiakgruppen, för att utreda lämpliga åtgärder för att minska effekterna av olyckan. Lantbruksstyrelsen har efter förslag från renradiakgruppen hösten 1986 beslutat erbjuda samebyarna att påbörja stödutfodring av renarna för att sänka cesiumhalten i renköttet. För ett par byar i norra Jämtland har försök med flyttning av renarna till betesområden i Dalarna genomförts.

I budgetpropositionen skriver regeringen att det inte är praktiskt möjligt att få ned cesiumhalten till gällande riktvärde genom utfodring för de värst drabbade samebyarna. Detta ställningstagande drabbar främst några samebyar i södra Västerbotten.

Samerna i dessa byar är övertygade om att det är möjligt att nedbringa cesiumhalten hos *alla* renar till en så låg nivå att köttet blir tjänligt som livsmedel.

Jordbruksministern sade i en interpellationsdebatt så sent som den 15 december 1986, "om man genomför alla de åtgärder som vi ställer till förfogande skall i stort sett samtliga renar som skall slaktas nästa år kunna ha cesiumhalter som underskrider det tillämpade riktvärdet för saluhållande av livsmedel". Enligt vår uppfattning står detta yttrande i motsatsförhållande till innehållet i budgetpropositionen. Vi anser att alla samer som anser sig kunna nå resultat med stödutfodring skall få hjälp, inkl. de värst utsatta byarna i norra Jämtland och södra Västerbotten.

Vid diskussionerna kring följderna av Tjernobylyoluckyen konstaterades ganska tidigt att en ökad utslaktning av renstammen skulle vara till fördel för både rennäringen och staten. Möjligheterna att få fram renkött med cesiumhalter under uppställda gränsvärden, skulle förbättras. Kostnaderna för hjälp till samerna skulle minska.

Det är av betydelse för såväl renägarna som samhället att en ökad slakt stimuleras. Det är angeläget att en ökad utslaktning under de närmaste åren inte får till följd att beskattningen skärps. För att underlätta en större utslaktning bör ett system med renkonto införas. Renkontot skall ha samma tekniska konstruktion som det sedan mycket länge väl fungerande skogs-kontot. Kontot kommer att jämna ut beskattningen över åren.

Anslagsfrågor

I budgetpropositionen föreslås viss höjning av anslaget B 10 Främjande av rennäringen. Den föreslagna höjningen motiveras främst av behovet av ökade resurser för utvecklings- och markanvändningsplaneringen inom samebyarna. Detta är i och för sig ett mycket angeläget ändamål. Höjningen medger dock inte en nödvändig uppjustering av det utgående prisstödet till rennäringen.

När prisstödet till rennäringen infördes budgetåret 1975/76 återgick förslaget på det då tidigare införda s. k. Norrlandsstödet till jordbruket. Prisstödet till rennäringen har därefter uppjusterats ett antal gånger. Enligt förslag från 1979 års jordbruksutredning skedde denna uppräknings i enlighet med då gällande PM-index. Sedan budgetåret 1984/85 har prisstödet utgått med oförändrat belopp 190 kr./kontrollslaktad ren fram till innevarande budgetår då prisstödet på grund av anslagstilldelningen sänktes till 160 kr./kontrollslaktad ren.

Under samma tid har Norrlandsstödet kraftigt höjts i två omgångar. Hade prisstödet till rennäringen uppjusterats som stödet till animalieproduktionen i Norrlandsstodområdet skulle det uppgå till 375 kr.

Riksdagen beslöt 1986 att uttala sig för en årlig justering av prisstödet till rennäringen. Lantbruksstyrelsen har efter samråd med statens jordbruks-nämnd för budgetåret 1987/88 föreslagit en uppräknings av prisstödet till rennäringen med 4,7 milj. kr. Lantbruksstyrelsen anför i anslagsäskandet följande:

Anslaget för prisstöd till rennäringen har för budgetåren 1984/85 och 1985/86 uppgått till 13,1 milj. kr. Ej heller för budgetåret 1986/87 har någon uppräknings skett, oaktat jordbruksutskottets uttalande i betänkande JoU 1985/86:13 att "prisstödet till rennäringen bör justeras årligen i enlighet med de principer som fastställts för Norrlandsstödet".

Lantbruksstyrelsen kan konstatera att prisstödet till rennäringen för budgetåret 1986/87 har måst sänkas från 190 kronor per ren till 160 kronor. En jämförelse med Norrlandsstödet ger vid handen att detta stöd dubblerats på tre år. Prisstödet till jordbruket i norra Sverige har mellan 1985/86 och 1986/87 räknats upp med 135 milj. kr. eller 36 %.

Lantbruksstyrelsen yrkar – efter samråd med statens jordbruksnämnd – en motsvarande uppräknings av prisstödet till rennäringen med 4,7 milj. kr.

Vi delar den uppfattning som kommer till uttryck i lantbruksstyrelsens anslagsäskande och konstaterar att budgetpropositionen inte följer riksdagens eniga beslut om årlig justering. Till följd härav bör anslaget Främjande av rennäringen för budgetåret 1987/88 uppräknas med 4.7 milj. kr.

Mot. 1986/87
Jo221

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om åtgärder för lägre cesiumhalt i renkött,

[att riksdagen hos regeringen begär förslag om införandet av ett s. k. renkonto,¹]

2. att riksdagen till Främjande av rennäringen för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 24 763 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1987

L. Arne Andersson (m)

i Ljung

Sven Eric Lorentzon (m)

Jens Eriksson (m)

Ivar Virgin (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Ingvar Eriksson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Bertil Danielsson (m)

Hans Dau (m)

Göthe Knutson (m)

Sven Munke (m)

Arne Svensson (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

¹ 1986/87:Sk420.